

פרשת השבוע

שופטים

פרשת אורח חיים

צדק צדק תרדף

{ יח } שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָהּ בְּכָל שְׁעָרֶיהָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיהָ נָתַן לָהּ לְשֹׁבְטֶיהָ וְשֹׁפְטֵי אֶת הָעָם מִשֹּׁפֵט צֶדֶק: **{ יט }** לֹא תִטֶּה מִשֹּׁפֵט לֹא תִכִּיר פָּנִים וְלֹא תִקְוֹז שִׁוּד כִּי הַשִּׁוּד יַעֲוֹר עֵינֵי זֹנְכָמִים וְיִסְכַּף דְּבָרֵי צְדִיקָם: **{ כ }** צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף לְמַעַן תִּזְוֶיֶה וְיִרְשֶׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיהָ נָתַן לָהּ:

התורה מצווה אותנו לבנות מערכת של משפט וצדק שהרי זה בסיס לקיומו של שלטון. הגמרא (מסכת עבודה זרה ד/א) אומרת, והיינו דתנן (נה / נה / נה) רבי חנינא סגן הכהנים אומר, הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה של מלכות - איש את רעהו חיים בלעו. בכל מדינה את מערכת החוקים שלה קובעים אנשים, ומהו באמת הצדק האמיתי ? הלא יש הבדלים בין הנורמות והצדק של שלטונות חוק כאלו ואחרים.

בימים נוראים האווירה מורגשת, בתי הכנסת מלאים עד אפס מקום, ואתה אומר לעצמך מה יום מיומיים ? אתמול הקב"ה לא היה והיום כן שבאתם לבקר ? בא לך לומר אהלן חבריה איפה הייתם ? צריך לשאול אותם. מה הביאך הלום ? והתשובה תהיה, מה קרה לך אל תראה אותי ככה... אני... סבא שלי היה רב, אנחנו בבית מסורתיים, מדליקים נרות שבת, מקדשים... וכמובן נאמר לו תראה זה טוב, עדיף מכלום, אבל אחי בוא נהיה אמיתיים !!! כשאתה נוהג בכביש אתה מציית לחוקי התנועה כי אחרת ברורה לך התוצאה, גם אם אולי החוק המסויים לא בדיוק מוצא חן בעיניך... אז למה ? תסביר לי למה ? בחוקי התורה אתה עושה מה שבא לך. מדליק נרות ומדליק טלויזיה... מקדש והולך לים... לא ברור לי, משוטר תנועה שהיום פה ומחר איננו - אתה מפחד ומהקב"ה לא !! רק תזכור, אחי, גם כאן במסלול התורה - מחכה לך "שוטר" בפניה !!!

מוקדש לעילוי נשמת
ר' סעדיה בן יחיא גהלי ז"ל
ר' יחיא בן סעיד ודעי הלוי ז"ל
יחיא בן סעדיה גהלי ז"ל
נעמה בת סאלם זנדני ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

נא לשמור על קדושת הגיליון
הוא חייב בגניזה
(למי שמדפיס אותו)

זמני השבת

כניסת השבת	יציאת השבת	
6:56	7:56	ת"א
6:41	7:54	י-ם
6:48	7:57	חיפה

סיפור לשולחן השבת

חכם עדיף מנביא

ידידים טובים היו, שניהם חבשו את ספסל בית המדרש ב-נמירוב עיר מגוריהם. בהמשך נפרדה דרכם. האחד הוא **רבי נתן מברסלב**, היה לחתנו של **רבי דוד צבי הגדול** ועבר לגור בברסלב, ואילו חברו ר' משה (שם שאול לאדם אמיתי) נשא אשה מהעיר מוהליב ועבר לגור שם. ר' משה החליט לשלוח ידו במסחר, הוא לווה סכומי כסף גדולים, השקיע אותם במסחרו, אך נחל כישלונות והפסיד את כספו. בנוסף לדלותו, הפך באחת לבעל חוב גדול. הרהר ר' משה במצבו העגום: 'מניין אשיב את חובתי לנושים הרבים? אין לי אלא ליטול את מקל הנדודים, אברח לי אל עיר מרוחקת, שם אחפש מקור פרנסה – אולי אצליח להשיב מקמעה קמעה את חובותי העצומים', אמר ועשה. בבוקר בהיר עשתה לה השמועה כנפיים כי הסוחר הצעיר פשט את הרגל ונמלט בעור שיניו מאימת נושיו.

באותה שעה היה ר' משה מכתת רגליו בדרכים כאחד הקבצנים. נקלע לעיר 'ברסלב'. לפתע נזכר כי ידיד-נפש יש לו בעיר: הצדיק הקדוש רבי נתן שטרנהרץ. ידיעה זו היוותה עבורו קרן-אור באפילה; חבר נעורים נאמן שכזה, במצב מביש כשלו, כמוהו כאי של תקווה בלב אוקיינוס גועש.

ר' משה נוקש על הדלת, ורבי נתן ניגש ופותח. "ברוך הבא, ידידי מנוער!" קיבל את פניו בלבביות. בטביעת עינו הבחין כי עננת עצב מרחפת על פני אורחו. ראשית חכמה הזמינו לסעוד בביתו ארוחה משביעה, וכשכילה לאכול שאלו לשלומו. ר' משה נאנח אנחה השוברת חצי גופו של אדם, וסיפר לו על המבוי הסתום שאליו נקלע בעקבות החובות שהשתרגו על צווארו. "הגעתי למסקנה", סיים ר' משה, "כי הדבר הנכון ביותר עבורי עכשיו, הוא לברוח ממקום מגוריי. בעיר פלונית גר קרובי העשיר, הוא בוודאי יעמוד לעזרתי וידאג לי לעבודה מסודרת."

כשכילה דבריו, השיבו מוהרנ"ת: "חברי היקר, אכן בצרה גדולה אתה, אך החלטתך להיות 'בורח' אינה טובה". כשראה כי ידידו מביט בו בתמיהה, הסביר: "כשתבוא אל בית קרובך, הכרת פניך תעיד על שפל מצבך, ובו במקום יראה לך אותות אי שביעות רצון מבואך. גם את ידו הריקה יקמץ מלהושיט לך. הוא יברך אותך ב'ישלום עליכם' בשפה רפה, תוך כדי הושטת ראשי אצבעותיו. אולי ייתן לך לסעוד אצלו סעודה או שתיים, אך לינת לילה מסופקני אם יציע לך. יתכן שגם בבית המדרש לא תוכל ללון, שכן במקום שאין מכירים אותך, עלולים לחשוך בדך כגנב. "עצתי לך לברוח אל ה'!" סיים רבי נתן בקול נחרץ. "שוב לעירך, אולם לא לביתך – אלא לבית-המדרש; בית המנוס שלך יהיה תורה ותפילה. שם הכל מכירים אותך שאינך גנב חלילה, אלא סוחר נכבד שכשל בעסקיו. שמש בית המדרש יקבלך בסבר פנים יפות וידאג לך לארוחות, ואף ייתן לך כר לשים תחת מראשותיך."

"כשישמעו קרוביך כי חזרת לעיר וכי יושב אתה בביהמ"ד – יבואו לשם ויפתחו בצעקות והאשמות נגדך, אך אתה אל תענה דבר, אחוז בפלך השתיקה, ובעזרת ה' ישועתך תבוא." דברי רבי נתן היוצאים מן הלב, נכנסו ללבו של הידיד, והוא החליט לעשות כעצתו. חזר ר' משה מברסלב למוהליב, שם פעמיו לביהמ"ד והשקיע עצמו בתורה ובעבודת ה'. והנה, הפלא ופלא; דבר מדבר רבי נתן לא נפל ארצה; השמש חמל עליו ודאג לו לכל צרכיו. כעבור ימים ספורים הגיעו אשתו וקרוביה לביהמ"ד ופתחו ב'יוצעקו'. ר' משה, כעצת ידידו הדגול, אינו משיב דבר וחצי דבר. בתוך זמן קצר הייתה העיר כמרקחה: ר' משה היורד חזר, והרי הוא ספון בביהמ"ד! השמועה הגיעה לאוזני כמה מידידיו, והם החליטו להיחלץ לעזרתו; אספו סכום כסף ורכשו דוכן עם סחורה, כדי שזוגתו של ר' משה תוכל לסחור בה בשוק. ברכת ה' היתה עמה, והיא הצליחה במסחרה, כשבעלה המתמיד מגיע מפעם לפעם ומושיט את עזרתו, עד שהצליחו להשיב את כל חובותיהם. ר' משה המשיך לישב באוהלה של תורה. כעבור זמן כתב מכתב נרגש לרבי נתן: "ידיד נעוריי! עצתך הטובה הצילה אותי תרתי משמע, יושב אני בין כותלי ביהמ"ד והוגה בתורה. אשריך שעל ידך התגלגלה זכות גדולה כזו!!!"

על פרשת השבוע

נגיעה אישית

בפרשתנו נאמר { **יט** } לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקוץ שונד כי השונד יעור עיני זוכמים ויסלף דברי צדיקים: { **כ** } צדק צדק תרדף למען תזויה וירשת את הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך:

ולכאורה יש לתמוה, למה התורה מייחסת את עיוורון השונד וסילוף הדברים דווקא לחכמים וצדיקים? והתשובה פשוטה, כן!!! גם החכמים והצדיקים הגדולים ביותר יכולים ליפול בדבר זה, וקל וחומר העם הפשוט. ואולי הדגישה התורה חכמים וצדיקים כי דווקא הם יכולים ליפול בכך?! כי אותם יש על מה לשחד!?

ונוסיף ונשאל, ומה יעשה יהודי פשוט כאשר נודע לו על מקרה שכזה? האם בכלל מותר לדבר על גדולי ישראל? אולי לא הבנתי את הדברים לאשורם?

התורה מצווה מיד אחרי { **כא** } לא תטע לך אשורה כל עץ אצל מזבחו ה' אלהיך אשר תעשה לך:

אומרת הגמרא (סנהדרין זב) אמר ריש לקיש, כל המעמיד דין שאינו הגון, כאילו נוטע אשירה בישראל, שנאמר { **דברים טז-יח** } שפטים ושטרות תתן לך וסמך ליה (ואיך אנכי נאכי) { **דברים טז-כא** } לא תטע לך אשורה כל עץ. אמר רב אשי - ובמקום שיש תלמיד חכמים, כאילו נטעו (את האכרה = צמורה לכה) אצל מזבח (במקום הקדשה) שנאמר { **דברים טז-כא** } אצל מזבחו ה' אלהיך.

שואל הרב שמואל לוונשטיין בספרו ומתוק האור – מה הדמיון בין האשורה לדין? ומבאר בשם רבי חיים מבריסק – אין ספק שאדם הידוע בתור עובד עבודה זרה הרי שהוא מאוס בעיני הבריות. אבל... עץ הוא עץ. הוא נראה רגיל ירוק, גזע, ענפים מלאי עלים ומאין לי לדעת שזה עץ אשרה, עץ של עבודה זרה? כך גם יכול להיות אצל הדיין, הוא נראה הדור, זקן, מגבעת, חליפת פראקי' איך אומרים... ממש מתוקתק, אבל אף אחד לא יודע שהוא אינו הגון...

גם בדיני הקרבנות נאמר בפרשתנו { **דברים יז,א** } לא תזבחו לה' אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת ה' אלהיך הוא: ונדייק מדברי התורה שנאמר שמה בלשון עתיד - אשר יהיה בו מום, כלומר גם אם בהתחלה הוא היה "כשר למהדרין" ייתכן שהוא בהמשך נפסל ונמצא בו מום.

העיר לי מורי ורבי הרב יוסף שני שליט"א בעניין מסויים אתה לא הבנת את לשון הכתוב בפרשה, אתה תמים מדי... אבל בתורה נאמר { **דברים יח,ג** } תמים תהיה עם ה' אלהיך: כלומר, תמימות = שלמות זה רק מול ה' אלהיך: מול בני אדם? לא נאמר...

אוסף ואומר כמה משקל יש לדברים במיוחד בדורנו, כמה אנשים שנחשבו חכמים, צדיקים, אתה מגלה שמאחורי המעטפת החיצונית "העץ" מסתתרת דמות אחרת לגמרי "עץ אשרה" וכמה מתחזקים דברי רבותינו – כבדהו וחשדהו.

אבל הדברים מפחידים כפל כפליים, וכי מה אתה חושב שאתה מוגן? שהוא נפל ואתה לא יכול ליפול באותו עניין? שהרי אמר רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא (אבות ב,ד)

ואל תאמן בעצמך עד יום מותך, ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו

בנקי זו אבקש לבאר את כובד המשמעות לעניין של נגיעה אישית בדבר מסוים, כפי ששמעתי בשיעורו של **מורי ורבי הרב יוסף שני שליט"א** לפרשת השבוע.

הגמרא (**תענית כד/ב**) מספרת את המעשה הבא בעניין עצירת והורדת גשמים, מעשה שמתוכו למדים על גודל מעלתו של רב יהודה בר יחזקאל. אומרת הגמרא..

רב יהודה, חזא הנהו בי תרי (ראה שני אנשים) דהוו קא פרצי בריפתא (שהיו פרוצים במצטיהם עם החטא, כלומר שהיו לורקים פת זה לזה כמשחקים) אמר (רב יהודה) שמע מינה (מוכח כאן ממצטיי אותם האנשים...) איכא שבעא בעלמא (יש ריבוי שבוע בצולףם עד כדי ללולף באוכל, מה צשה רב יהודה ?) **יהיב עיניה (נתן צניו באותם האנשים...)** הוה כפנא (נהיה רצה בצולףם) **אמרו ליה רבנן לרב כהנא בריה (בנו fe) דרב נחוניא (שהיה) שמעיה (se iene רב יהודה) מר (אתה רב כהנא) דשכיח קמיה (עאתה מצו רב יהודה) ניעשייה (תכרום לכך שרב יהודה) דליפוק בפתחא דסמוך לשוקא (יצא מפתח הבית שהיה בסמוך לפוק כדי שיראה שיש רצה) עשייה (ואכן צשה כק רב כהנא, ורב יהודה) ונפק לשוקא (יצא לפוק) חזא כנופיא (ראה אסיפת אנשים) אמר להו (עאף אותם רב יהודה) מאי האי (מה קורה פה ?) אמרו ליה (צנו לו) אכוספא דתמרי קיימי דקא מזדבן (צומדים למכור כאן תמריים מכפי אחד בלבד) אמר (רב יהודה) שמע מינה (מופן מכאן...)** כפנא בעלמא (יש רצה בצולףם) **אמר ליה לשמעיה (אמר רב יהודה לרב כהנא ienen) שלוף לי מסאני (חלף את נצליי, כדי שיתתף רב יהודה בצצר כולףם, רק...)** שלף ליה חד מסאנא (הוריד לו רב כהנא נצל אחת בלבד...) **ואתא מיטרא (וריד עס) כי מטא (כאשר בא) למישלף אחרינא (חלף את הנצל השניה...)** אתא אליהו (בא אליהו הנביא לרב יהודה) **ואמר ליה, אמר הקדוש ברוך הוא, אי שלפת אחרינא (אם תוריד את הנצל השניה, אז הקב"ה...) מחריבנא לעלמא (מחריב את הצולףם... כי לא רצו מנעים בצצר את רב יהודה)**

בגמרא (**קידושין ע/א + ע/ב**) מובא מעשה עם רב יהודה בר יחזקאל, שם הגמרא עוסקת במאמר של שמואל שאמר – **כל הפוסל, במומו פוסל.**

ההוא גברא דמנהרדעא (איש אחד שהיה ער בציר נהרדעא) **דעל לבי מטבחיא בפומבדיתא (נכנס לבית מטבחיים בציר פומבדיתא) אמר להו (פנה לבצבים fea בצדינות ואמר) הבו לי בישראל (הביאו לי בשר) אמרו ליה (צנו לו) נטר (חכה) עד דשקיל לשמעיה דרב יהודה בר יחזקאל (עד שניתן את החלק se רב יהודה בן יחזקאל ienef) וניתיב לך (ואז תקבל) אמר (אותו איש לבצבים) **מאן (מי זה...)** יהודה בר שויסקאל (סיף את שם אביו se רב יהודה מיחזקאל לשויסקאל שנה מלפון התאוותן הרצם...) **דקדים לי (עאתם מקדימים אותו לפני) דשקל מן קמאי (ושהוא יקבל לפני ?!) אזלו אמרו ליה (הלכו וסיפרו את המעשה...) לרב יהודה (ומה צשה רב יהודה ?) שמתיה (החריט ונידה את אותו האיש) אמרו (ולעם אמרו לרבי יהודה שאתו האיש) רגיל, דקרי אינשי עבדי (היה רגיל לקרוא לאנשים צבדים) אכריז עליה (הכריז עליו רב יהודה שאתו אדם...)** **דעבדא הוא (הוא בצצמא צבד).****

אזל ההוא (הלך אותו האיש fea אהב את תלומת רב יהודה...) **אזמניה לדינא (תבע אותו לדין בצירו נהרדעא) לקמיה דרב נחמן (לפני רב נחמן שהיה הדיין הראשי בנהרדעא) אייתי פיתקא דהזמנא (והביא אותו האיש את ההזמנה לדין לרב יהודה)**

(הבין רב יהודה שאתו אדם לא מסר את מלוא הפרטים לבית דינו se רב נחמן ולכן) **אזל (הלך) רב יהודה לקמיה (לפני) דרב הונא (להתייעץ אתו) אמר ליה (רב יהודה לרב הונא) איזיל או לא איזיל (אלך או לא אלך ?) אמר ליה (צנה לו רב הונא) מיזל לא מיבעי לך למיזל (מציקר הדין אינך צריק לבכת, מי שרוצה לתבוע אותך שהוא יבוא לכאן, ולמה ?) משום דגברא רבה את (עאתה איש חשוב ורבה se אנשי צירנו פומבדיתא, ואם היו בודקים זאת אנשי נהרדעא לא היו שולחים לך הזמנה לדיון) **אלא (אבל...) משום יקרא דבי נשיאה (מפני כבודו se רבי נחמן שהיה חתנו se ראש הכולף והוא אדם מכובד בצירו, ולכן צליק לבכת כדי שהאזרחים שם לא יללולו ברב נחמן) קום זיל (קום ולך).****

אתא (כשה'יצ רב יהודה לנהרדצא) אשכחיה (מ3א את רב נחמן שהוא) דקעביד מעקה (בונה מצקה) אמר ליה (רב יהודה לרב נחמן) לא סבר לה מר (האט כבודו לא סובר) להא דאמר (למה אמר) רב הונא בר אידי, (הטעם שהוא היה רבו רב נחמן..) אמר שמואל כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה (אדט חסו לא יצטע צבדות פשוטות ויתגלה לפני אנשים) אמר ליה (רב נחמן לרב יהודה) פורתא דגונדריתא הוא דקא עבידנא (אני רק עושה פצולה קטנה בפניית מצקה, שהרי בניית מצקה זו מצוה מ התורה) אמר ליה (רב יהודה לרב נחמן) מי סניא מעקה (האט שנואה עליך המילה מצקה, שהשתמשת במילה גונדריתא - מילה גבוהה כביכול) דכתיב באורייתא (שהרי המילה מצקה מופיעה בפסוק בתורה) או (שהיית משתמשת במילה) מחיצה, דאמור רבנן (ענה ליון חכמים)

אמר ליה (רב נחמן לרב יהודה) יתיב מר אקרפיטא (יש כבודו על המצא) אמר ליה (רב יהודה לרב נחמן) ומי סני (והאט שנואה עליך המילה..) ספסל, דאמור רבנן (ענה ליון חכמים) או (במילה) איצטבא, דאמרי אינשי (אנשים רציפים להשתמש בה) אמר ליה (רב נחמן לרב יהודה) ליכול מר אתרונגא (רוצה כבודו לאכול מאכל אחרים?) אמר ליה (רב יהודה לרב נחמן) הכי אמר שמואל (כך אמר שמואל) כל האומר אתרונגא, תילתא ברמות רוחא (עליו מאישיותו מצורבת ברוח גבוהה ונסה, ולכן..) או (שיאמר) אתרוג כדקריוה רבנן (כליון חכמים) או (שיאמר) אתרוגא דאמרי אינשי (כליון הצט) אמר ליה (רב נחמן לרב יהודה) לישתי מר אנבגא (האט רוצה כבודו לשתות יין שהשרו בו עלי אספראוס?) אמר ליה (רב יהודה לרב נחמן) מי סני (והאט שנואה עליך המילה..) איספראוס דקריוה רבנן (שנקראת הטע חכמים) או (במילה) אנפק - דאמרי אינשי (עצורה בפי הצט)

אמר ליה (רב נחמן לרב יהודה) תיתי (תבוא בימי שנה היה) דונג, תשקינן (ותמלול לנו) אמר ליה (רב יהודה לרב נחמן) הכי (הלא כך) אמר שמואל, אין משתמשים באשה (אמר לא רב נחמן אבא זו בימי וצדיין) קטנה היא. (ענה לו רב יהודה אבא הלא..) בפירוש אמר שמואל אין משתמשים באשה כלל בין גדולה בין קטנה. (אמר רב נחמן אולי..) נשדר ליה מר (יענה כבודו) שלמא (דרישת שלום) ל- (למה) ילתא. אמר ליה (רב יהודה לרב נחמן) הכי (הלא כך) אמר שמואל, קול באשה ערוה. (אמר לו רב נחמן אולי..) אפשר ע"י שליח. אמר ליה (רב יהודה לרב נחמן) הכי (והלא כך) אמר שמואל, אין שואלין בשלום אשה (אפילו לא) על ידי בעלה. (והוסיף רב יהודה ו..) אמר ליה (לרב נחמן) הכי (הלא כך) אמר שמואל, אין שואלין בשלום אשה כלל.

ילתא, אשתו של רב נחמן, שהייתה אישה חכמה, בתו של ראש הגולה שהוא מזרע דוד המלך. ששמעה את כל מהלך הדברים בין בעלה לרב יהודה, התערבה בשיחה... ממשיכה הגמרא.. שלחה ליה (ילתא) דביתהו (אשתו רב נחמן) שרי ליה תגריה (טפס בצניין טענה בא רב יהודה) דלא (הלא בסוף, מרוב השיחות בניכוס) נישווין (יוציא אותך) כשאר עם הארץ (כאדט פשוט ולא חכם).

כאן מתחיל הדין בעניין אותה תביעה שבגללה בא רב יהודה.

אמר ליה (רב נחמן לרב יהודה) מאי שיאטיה דמר הכא? (מה הביאך הלא?) אמר ליה (ענה לו רב יהודה) טסקא דהזמנותא (טופס ההזמנה לדיון) שדר מר אבתראי (עאתה שחת אחריו). אמר ליה (רב נחמן לרב יהודה) השתא, (צכשו) שותא דמר לא גמירנא (את השיחה אתך צוד לא סיימתי לצק ולתהבין שהרי אתה אדט גדול בתורה) טסקא דהזמנותא משדרנא למר?! (האט אני אשלח הזמנה לדיון לאדט גדול כמוך בתורה?!) אפיק דיסקא דהזמנותא (הוציא רב יהודה את שטר ההזמנה) מבי חדיה (מחיקו) ואחזי ליה (והראה לו) (-) אמר ליה, הא גברא והא דסקא (הנה האיש והנה ההזמנה) אמר ליה (רב נחמן לרב יהודה) הואיל ואתא מר להכא (ואתה כבר כאן) לישתעי מיליה (תאמר את דבריך בצניין) כי היכי דלא לימרו (כדי) דלא לימרו (הלא יאמרו האנשים) מחנפי רבנן אהדדי (מתחנפים החכמים האלו זה לזה)

אמר ליה (אמר ליה רב נחמן) מאי טעמא (מה הטעם) שמתיה מר להווא גברא ? (החרמת את האישה ההוא ?) (צנה לו רבי יהודה בללף שהוא...) ציער שליחא דרבנן (ציער את שליחיה החכם) (אומר לו רב נחמן אז היית) ונגדיה מר (מכה אותו) דרב מנגיד (שרב בלנחו היה מכה את האדם) על מאן דמצער שלוחא דרבנן (מצער את שליח החכמים) (צנה רב יהודה) דעדיף מיניה עבדי ליה (נתתי לו עושה טוב יותר) (אמר ליה רב נחמן) מאי טעמא (מה הטעם) אכרזי מר עליה דעבדא הוא ? (שהכרזת עליו שהוא עבד ?) (צנה לו רב יהודה) דרגיל דקרי אינשי עבדי (עאותו אדם רגיל לקרוא לאנשים עבדים) ותני (ולמדנו) כל הפוסל פסול, ואינו מדבר בשבחה (שהבריאה) לעולם. (ומקשה רב נחמן על רב יהודה) ואמר שמואל במומו פוסל, אימר (יש להניח) דאמר שמואל למיחש ליה (שמואל התכוון רק על שמואל איתו אדם, אפילו...) לאכרוזי עליה (להכריז עליה שהוא עבד ?) מי אמר ?

אדהכי והכי (ביתתי) אתא ההוא בר דיניה (בא איתו האישה) מנהרדעי (שתבא את רב יהודה) אמר ליה ההוא בר דיניה (אמר איתו אדם) לרב יהודה, לדידי קרית לי עבדא ? (אי אתה קורא עבד ?) דאתינא מבית חשמונאי מלכא (עאני זרע מלכי בית חשמונאי) אמר ליה (אמר רב יהודה) הכי (הנה) אמר שמואל, כל דאמר מדבית חשמונאי קאתינא (כאני שמואל ואמר שהוא מבית חשמונאי) עבדא הוא (הוא עבד ואני מלך מלכים)

כאן מופיעה הנקי המרכזית אליה מכוון כל עניין הסיפור הזה שבגמרא, אמר ליה (רב נחמן לרב יהודה) לא סבר לה מר (האם סובר כבודו) להא (מה) דאמר רבי אבא, אמר רב הונא אמר רב. כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא ואמרה, אם קודם מעשה אמרה - שומעין לו, ואם לאו - אין שומעין לו ?

כלומר, בא רב נחמן ואומר לרב יהודה, תלמיד חכם שאומר הלכה בשם חכם אחר שכבר אינו בחיים ולכן לא ניתן לאמת שאכן זו הייתה פסיקתו, אם אמר את אותה הלכה לפני שקרה מקרה מסוים שהוא הצטרך לאותה הלכה – מקבלין ממנו ושומעין לו. אבל... אם קרה מקרה מסוים שגרם לך להיזכר באותה הלכה – אין שומעין לו ולמה ? **כי יש לך נגיעה אישית בדבר !!!** כלומר אומר רב נחמן לרב יהודה, אתה אינך נאמן לומר את דברי שמואל "כל האומר שהוא מבית חשמונאי הרי שהוא עבד" כי אתה מעיד זאת לאחר שכבר חרצת את דינו של אותו אדם וקראת לו עבד עוד לפני שהוא אמר את מה שאמר – **לך יש נגיעה אישית בדבר !!!**

אמר ליה (אמר רב יהודה לרב נחמן) הא איכא (ישנו) רב מתנה דקאי כוותי (סוסי כמותי) דעס הוא מעצ את דברי שמואל, רב מתנה, לא חזייה (לא היה בעיני) לנהרדעא תליסר שני (13 שנים, "ובמקרה" בדיוק). ההוא יומא (באותו היום) אתא (הגיע לנהרדעא) אמר ליה (נישאלו רב יהודה ופנהיכות שאמר איתו מלכי לרמוז לו...) דכיר מר (האם זוכר כבודו) מאי (מה) אמר שמואל, כי קאי (כשהוא צמד) חדא כרעא אגודא (כדלף אחת על שפת הנהר) וחדא כרעא במברא ? (ורלף אחת צדיין בסיכה ?) אמר ליה (צנה לו כן, אני זוכר) הכי (כך) אמר שמואל, כל דאמר מדבית חשמונאי מלכא קאתינא (כאני שמואל איתו מלכות חשמונאי) עבדא הוא (הרי שהוא עבד, ולמה ? כי...) דלא אישתור מינייהו (לא נשאר מלך בית חשמונאי) אלא ההיא רביתא (נצרה אחת) דסלקא לאיגרא (עצתה דלד) ורמיא קלא (וצקה בקול) ואמרה - כל דאמר מבית חשמונאי אנא (כאני שמואל ואמר שהנא מלכות חשמונאי) עבדא הוא (דעו כי עבד הוא) נפלה מאיגרא ומיתה (וקפצה אותה נצרה מהדל ומתה) (כאשר מעצ רב נחמן את צדותו על רב מתנה) אכרוז עליה (הכריז על איתו אדם שתבא את רב יהודה שאכני...) עבדא הוא !!!

למסקנה, אם רב יהודה בר יחזקאל שהיה חכם וצדיק כל כך גדול, לא יכול היה לפסוק הלכה מול אותו עבד **כי יש לו עניין בדבר...** ורק רב מתנה שלא היה צד בעניין יכל לומר את אותם הדברים...

אז על אחת כמה וכמה, איך יכול לקום רב כזה או אחר בדורנו לפסוק הלכה ולפסול דבר אחר כאשר יש לו נגיעה אישית... הן כלכלית, הן משפחתית – ודי לחכימא ברמיזא !!!

מלכות בישראל

בפרשתנו ישנן 14 מצוות עשה, ו-27 מצוות לא תעשה. אחת המצוות בפרשה היא מינוי מלך בישראל שנאמר { **יד** } כי תבא אל הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך וירשתה וישבתה בה ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתי: { **טו** } שום תשים עליך מלך אשר יבזור ה' אלהיך בו מקרב אוזיה תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש זכרי אשר לא אוזיה הוא:

הרמב"ם (רבי משה בן מיימון) **ספר שופטים, הלכות מלכים, פרק א, הלכה א:** שלש מצוות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ. [1] למנות להם מלך שנאמר (דברים יז, טו) "שום תשים עליך מלך" [2] ולהכרית זרעו של עמלק שנאמר (דברים כה, יט) "תמחה את זכר עמלק" [3] ולבנות בית הבחירה שנאמר (דברים יב, ה) "לשכנו תדרשו ובאת שמה"

ולאחר שהתמנה המלך, מצווה המלך בעצמו על הדברים הבאים: { **טז** } רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס וה' אומר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד: { **יז** } ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה לו מאד: { **יח** } והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלויים: { **יט** } והיתה עמו וקרא בו כל ימי זמיו למען ילמד ליראה את ה' אלהיו לשמור את כל דברי התורה הזאת ואת הוזהרים האלה לעשתם: { **כ** } לבלתי רום לבבו מאוזיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאול למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל:

הכלי יקר (רבי שלמה אפרים מלונטשיץ) מבאר שאם המלך רוצה לשמור על כסא המלכות שלו, עליו לשמור על 3 דברים שרמוזים במילה כסא, **כסף**, **סוסים**, **אשה**.

המדרש במדבר רבה פרשה טו אות יד: מבאר מי ראוי להיות מלך - וכל מי שהוא ירא מן הקדוש ברוך הוא סופו לעשות מלך, ממי אתה למד? מאברהם, על ידי שנתירא מן הקדוש ברוך הוא נעשה מלך, שנאמר (בראשית כב, יב): כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה, ומנין שנעשה מלך? שנאמר (בראשית יד, יז): אל עמק שוה הוא עמק המלך, מהו שוה, עמק המלך, שהשווה הכל ונטלו עצה וקצצו ארזים ועשו כסא והושיבוהו מלך עליהם.

מינוי מלך בישראל – מצווה או רשות?

בגמרא **במסכת סנהדרין דף כ/ב** מובאת מחלוקת בין רבי יהודה לרבי נהוראי בעניין מינוי מלך בישראל. וכך היה רבי יהודה אומר ג' מצוות וצטוו ישראל בכניסתן לארץ, [1] להעמיד להם מלך, [2] ולהכרית זרעו של עמלק [3] ולבנות להם בית הבחירה. רבי נהוראי אומר לא נאמרה פרשה זו אלא כנגד תרעומתן שנאמר (דברים יז, יד) ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתי:

ישנן מספר שאלות ותהיות הן לשיטת רבי יהודה שזו מצווה למנות מלך, והן לשיטת רבי נהוראי הטוען שזו מצוות רשות, ירצו ימנו, לא ירצו לא ימנו. נקדים במספר מדרשים.

במדרש **ילקוט בראשית** מבואר על הפסוק (בראשית ה, א) זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם בדרמות אלהים עשה אתו: העביר לפניו כל הדורות, הראהו את דוד, חיים חקוקים לו ג' שעות. אמר לפניו: ריבונו של עולם, לא יהא תקנה לזה? אמר: כך עלתה במחשבה לפני. אמר לו: כמה ימי שני חיי? אמר לו: אלף שנים. אמר לו: יש מתנה ברקיע? אמר לו: הן. אמר לו: 70 שנה משנותי יהיו למזל זה (יהיו לך 70 שנה) אמר לו: וחתמו עליו: מה עשה אדם הראשון? הביא את השטר וכתב עליו שטר מתנה, וחתמו עליו: הקב"ה ומלאך מט"ט ואדם הראשון. וזה שאמר הכתוב (תהילים מ, ה) אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בְּמִזְלַת סֵפֶר כְּתוּב עָלַי:

בפרקי דרבי אליעזר – פרק תשעה עשר: והראני דוד בן ישי מושל לעתיד לבוא, ולקחתי משנותיי שבעים שנה, והוספתי על ימיו, שנאמר (תהילים סא, ז) ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו כמו דר ודר: וכך נעשה שאדם הראשון חי 930 שנה ודוד המלך חי 70 שנה.

(תהילים פט, כא) מִצְאָתִי דָוִד עֲבָדִי בְּשִׁמּוֹן קָדְשִׁי מִשְׁוֹזְזוֹתָיו: מדרש בראשית רבה פרשה מא
אות ד: אמר רבי יצחק מִצְאָתִי דָוִד עֲבָדִי הֵיכָן מִצְאָתִי ? בסדום. אמר חז"ל שהקב"ה כבר הטמין מקדמת דנא במערה את היין שבו השקו בנות לוט את אביהן, מכאן ניתן ללמוד שמלכות דוד המלך הוכנה מקדמת קדמת דנא. **ומדוע דווקא שם ?** כדי לבלבל את השטן.

מדרש בראשית רבה פרשה ט אות יג: אמר רבי שמעון בן לקיש, הנה טוב מאד, זו מלכות שמים, והנה טוב מאד, זו מלכות הרומיים. וכי מלכות הרומיים טוב מאד, אַתְּמָהָא. אֵלָא שְׁהִיא תּוֹבַעַת דִּיקוּוֹן שֶׁל בְּרִיתוֹת, שְׁנַאֲמַר (ישעיה מה, יב) אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עֲלֶיהָ בְּרִאתִי. כלומר מלכות הארץ נחוצה לקיום העולם, שהרי אמרו חז"ל – **אלמלא מוראה של מלכות, איש את רעהו חיים בלעו.**

שמואל א- פרק ח: ד} וַיִּתְקַבְּצוּ כָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל שְׁמוּאֵל הַרְמַתָּה: **{ה}** וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲנֵה אַתָּה זִקְנֵת וּבְנִיךָ לֹא הָלַכְוּ בְּדַרְכֶיךָ עִתָּה שִׁימָה לָנוּ מֶלֶךְ לְשִׁפְטָנוּ כְּכָל הַגּוֹיִם: **{ו}** וַיַּרְע הַדָּבָר בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ הֲנֵה לָנוּ מֶלֶךְ לְשִׁפְטָנוּ וַיִּתְפַּלֵּל שְׁמוּאֵל אֶל ה': **{ז}** וַיֹּאמֶר ה' אֶל שְׁמוּאֵל שִׁמְעֵ בְּקוֹל הָעָם לְכָל אֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ כִּי לֹא אֶתָּה מְאַסּוּ כִּי אֲתִי מְאַסּוּ מִמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם: כעת נחזור לשיטת רבי יהודה ורבי נהוראי ונעלה את השאלות הבאות..

שאלה 1: מקשה על שיטת רבי יהודה, אם זו מצווה למנות מלך למה נאמר וְאָמַרְתָּ אֲשִׁיבָהָ עֲלֵי מֶלֶךְ וְלֹא נֹאמַר בְּלִשׁוֹן צִוּוּי ?

שאלה 2: מקשה על שיטתו של רבי נהוראי, על פי המדרשים שקראנו, הרי שהמלכות נתקנה עוד מששת ימי בראשית, אם כן, כיצד ניתן לומר שזו אינה מצווה ?

שאלה 3: מקשה על שיטת רבי יהודה, אם זו מצווה למנות מלך, אז מדוע כעס שמואל על עם ישראל ?

שאלה 4: כאשר באו הזקנים לבקש מינוי של מלך אמרו לשמואל – וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲנֵה אַתָּה זִקְנֵת וּבְנִיךָ לֹא הָלַכְוּ בְּדַרְכֶיךָ, מה הקשר לגיל ולבנים ? שמואל הוא נביא.. ואתם באים לבקש מלך..

שאלה 5: אם דוד המלך מיועד לתפקיד מששת ימי בראשית – אז מה הצורך במלכותו של שאול ?

התשובה לכלל השאלות מובאת בדברים הבאים :

שמואל הנביא נפטר בגיל 52, ושאל המלך מלך כשנתיים וחצי, כלומר בעת בקשת שמואל הנביא היה בערך בגיל 49 פלוס.. אז מה רלוונטי עניין הגיל שאמרו לו הֲנֵה אַתָּה זִקְנֵת ? יש להדגיש שהמדרש אומר שקפצה זיקנה על שמואל. אבל יתרה מכך השאלה מתעצמת מהעובדה שעלי הכהן שהיה רבו של שמואל התחיל להנהיג את עם ישראל בגיל 58 במשך 40 שנה ונפטר בגיל 98.

עונה על כך הרמב"ם (רבי משה בן מיימון) יש כאן פגיעה אישית בגדול הדור ולכן שמואל כועס עליהם. המהר"ם שיף (רבי מאיר בן יעקב שיף) בפירושו בסוף מסכת חולין אומר שזקני ישראל למעשה באו לשמואל הנביא ואמרו לו, עתה שיימה לנו מלך לשפוטנו ככל הגוים: דהיינו אנחנו רוצים מלך שאנחנו נשלוט עליו, מלך שנוכל לשחד אותו, אותך לא ניתן לשחד, בקיצור מלך שאפשר "להסתדר איתו"... למעשה יש כאן הדחה של שמואל הנביא מתפקידו ולכן כועס עליהם שמואל הנביא.

חז"ל רואים יסוד נוסף בצורת הבקשה שנאמרה להמלכת המלך. בספר שמואל נאמר, עתה שיימה לנו מלך לשפוטנו ככל הגוים... תנה לנו מלך לשפוטנו... ואילו בפרשה נאמר תנה לנו מלך, מה ההבדל?

הגמרא במסכת קידושין דף לב/ב – אמר רב אשי אפילו למאן דאמר נשיא שמחל על כבודו כבודו מחול, מלך שמחל על כבודו, אין כבודו מחול, שנאמר (דברים יז, טו) שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך חכמים למדו את עניין זה מהמילה - עליך.

ההבדל מתבטא ביסוד הבא. כאשר לשון הבקשה היא מעניין שום תשים עליך מלך מדובר במלך שתהיה אימתו על העם והוא ינהיג אותם על פי צו הקב"ה. אולם כאשר הבקשה באה בלשון תנה לנו מלך מדובר במלך שמניח את דעתו, כלומר מלך שמונהג על ידי העם ולא מנהיג את העם.

מלכות שאול המלך

לאחר המלחמה של שאול המלך עם נחש העמוני מנצל שמואל הנביא את המצב ומבקש מהעם לחדש את המלוכה (שמואל א – יא) { יד } ויאמר שמואל אל העם לכו וגלגל הגלגל וגזרתי שם המלוכה: כאשר הם מגיעים לגלגל מתחיל שמואל להוכיח את העם. (שמואל א – יב) { טז } גם עתה התיצבו וראו את הדבר הגדול הזה אשר ה' עשה לעיניכם: { יז } הלא קציר זופים היום אקרא אל ה' ויתן קלות ומטר ודעו וראו כי רעתכם רבה אשר עשיתם בעיני ה' לשאול לכם מלך: { יח } ויקרא שמואל אל ה' ויתן ה' קלת ומטר ביום ההוא ויקרא כל העם באד את ה' ואת שמואל:

מהפסוקים אנו רואים ששמואל מתפלל שיהיו קלות ומטר בזמן שהתקופה היא בכלל קציר זופים היום - מדוע בחר שמואל דווקא ברעיון זה?

הרעיון הוא המסר שהעביר שמואל לעם. כמו שקולות ומטר אינם הזמן הנכון לימי קציר החיטים, כך גם בקשתכם להמלכת מלך עליכם הייתה לא בזמנה, כי עדיין לא הגיע זמן מלכות ישראל.

מכאן יובן גם מדוע נבחר שאול למלך לפני דוד? מפני שאמנם מלכות דוד נתקנה מששת ימי בראשית אלא שעדיין לא הגיעה שעתו של דוד המלך מלכות בית יהודה, ולכן קמה מלכות שאול – משבט בנימין.

בהמשך למדים מספר שמואל ששאול היה מלך שנכנע ללחץ העם, (שמואל א – יג) { ח } ויוזל שבעת ימים לבועד אשר שמואל ולא בא שמואל הגלגל ויפץ העם מעליו: { ט } ויאמר שאול הגישו אלי העלה והשקלים ועל העלה: { י } ויהי ככלתו להעלות העלה והנה שמואל בא ויצא שאול לקראתו לברכו: { יא } ויאמר שמואל מיה עשית ויאמר שאול כי ראיתי כי נפץ העם מעלי ואתה לא באת לבועד הימים ופלשתים זאספים מכמיש: { יב } ואמר עתה ירדו פלשתים אלי הגלגל ופני ה' לא זוליתי ואתאפק ואעלה העלה:

אלמנט זה חוזר על עצמו גם במלחמת שאול נגד עמלק (שמואל א-טו) { ט } ויזובל שְׂאוּל וְהָעַם עַל אֲנָג וְעַל מֵיטֵב הַצֶּאֱן וְהַבֶּקֶר וְהַמִּשְׁנִים וְעַל הַכְּרִים וְעַל כָּל הַטּוֹב וְלֹא אָבוּ הַזּוֹרִימִם וְכָל הַמְּלָאכָה נִמְבְּוֶה וְנִמַּס אֶתֶּה הַזּוֹרִימוֹ: בהמשך מודה שאול ואומר..
{ כד } וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל שְׂמוּאֵל זֹטְאֵתִי כִּי עֲבַרְתִּי אֶת פִּי ה' וְאֵת דְּבָרֶיךָ כִּי יִרְאֵתִי אֶת הָעַם וְאֲשַׁמֵּעַ בְּקוֹלָם:

שאול המלך שהיה צדיק, כשל במלחמת עמלק בכך שהונהג על ידי העם במקום להנהיג את העם. מכאן מתקבל שבמלכות שאול התקיימה בקשת העם תְּנֵה לָנוּ מֶלֶךְ – שאנחנו ננהיג אותו. אולם במלכות בית דוד התקיים מאמר הכתוב שׁוֹם תְּשִׁים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ !!!

מלכות דוד המלך

מדרש שוחר טוב / תהילים (על מזמור כז') וכן את מוצא, בשעה שבא שמואל למשוח את דוד והיו מלאכי השרת מקטרגים לפני הקב"ה ואומרים, רבונו של עולם, מפני מה אתה נוטל מלכות משאול ונותנה לדוד ? אמר להם, אני אראה לכם מה בין שאול לדוד.
שאול – הלך ונשאל באורים ותומים כיון שראה את הפלישתים, אמר לו לכהן אסוף את ידך, ולא הספיק לגמור את הדבר שנאמר (שמואל א – יד, יט) וַיְהִי עַד דְּבַר שְׂאוּל אֶל הַכֹּהֵן וְהַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּמוֹנֶה פְּלִשְׁתִּים וַיִּלֶךְ הַלֹּחֶף וְרַב וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַכֹּהֵן אֶסֶף יָדְךָ: אבל דוד – בשעה שהפלישתים באין עליו בעמק רפאים, באותו שעה התחיל לשאול באורים ותומים, שנאמר (שמואל ב – ה, כב) וַיִּסְפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים לַעֲלוֹת וַיִּגְטְשׁוּ בְּעַמְקֵי רְפָאִים: וישאל דוד באלוהים עוד, ויאמר לא תעלה, הסב מאחריהם אין לך רשות לפשוט יד בהם אפילו הם קרובים אצלך, עד שאתה רואה ראשי האילנות מנענעים, שנאמר (שמואל ב – ה, כד) וַיְהִי כְשִׁמְעָה אֶת קוֹל עֲגֻרֵה הַבְּרָאשִׁי הַבְּכָאִים אֲזַ תַּזְזֹרֵץ כִּי אֲזַ יֵצֵא ה' לְפָנֶיךָ לְהַכּוֹת בְּמוֹנֶה פְּלִשְׁתִּים: מהו תחרץ ? לשון חתוך.

בהמשך.. כיוון שבאו הפלישתים ורואין אותם, ולא היו רחוקים מהם שמונה אמות, אמרו ישראל לדוד, למה אנו עומדין ? אמר להם כבר נצטוינו מן השמים שלא לפשוט בהם. עד שראה ראשי האילנות מנענעים. ואם אנו מושיטין יד בהם הורגים אותנו, מוטב שנמות זכאין ואל נמות חייבין. אלא אנו ואתם נתלה עינינו לאבינו שבשמים. כיון שנתנו בטחון בהקב"ה נדנדו כל האילנות, מיד התחילו לפשוט בהם יד שנאמר (שמואל ב – ה, כה) וַיַּעַשׂ דָּוִד כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ ה' וַיִּף אֶת פְּלִשְׁתִּים מִגִּבְעַ עַד בְּאֵף גֹּזֵר: אמר הקב"ה למלאכי השרת, ראו מה בין שאול לדוד, מי גרם לדוד שינצל ? דיבורו של הקב"ה שהאיר לו הוי (תהילים קיט, קה) זֶר לְרִגְלֵי דְבָרְךָ וְאוֹר לְנִתְיָבְתִּי:

כעת נבהיר את הדברים : אליבא דרבי נהוראי - מינו מלך מסוג של תְּנֵה לָנוּ מֶלֶךְ אינו מצווה, אם תרצו תמנו לכם. כפי שהיה עם מלכותושל שאול המלך. ואלביא דרבי יהודה, מינוי של מלך ממלכות בית דוד – בית יהודה היא מלכות שנתקנה מימי בראשית ולכן היא מלכות בגדר שׁוֹם תְּשִׁים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְזֹר ה' אֶלְהֵיךָ בו – ולכן היא מצווה.

יזכנו הקב"ה לזכות ולראות בביאת מלך המשיח שיבוא ויגאל אותנו במהרה בימינו אכי"ר

מוסר מדברי חז"ל

תמים תהיה עם ה' אלהיך:

בפרשת לך לך לאחר שנולד לאברהם אבינו בנו ישמעאל, אומר הקב"ה לאברהם אבינו **(בראשית י"א)** ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא ה' אל אברהם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפניי והיה תמים: ולאחר ההנחיה הזו לאברהם אבינו, מבטיח הקב"ה לאברהם אבינו, שיהיה לאב המון גויים, קיום הברית בין הקב"ה לזרעו עד עולם, וכן קבלת ארץ ישראל כנחלה לעולם.

ויש לנו לשאול ולהבין, מה המשמעות של - התהלך לפניי והיה תמים ? או כפי שמופיע בפרשתנו - תמים תהיה עם ה' אלהיך:

המילה תמים בתורה משמעותה שלם, מושלם, ללא בעיות..

בכל שנה כאשר מתחדש עלינו חודש אלול, שוב נשמעות וחוזרות הדרשות והקריאות הידועות, שבתקופה זו קרוב ה' לכל קוראיו, וזוהי עת לתפילה ובקשה וחזרה בתשובה מלפניו יתברך, ובכל שנה תמיד אנו מוצאים שהרשימה עדיין מלאה... חטאנו... פשענו..

אם כן, איך אפשר להגיע למצב של תמים תהיה עם ה' אלהיך ? מי מסוגל בדור כמו שלנו עם כל הפיתויים והחומריות שפורצת מכל פינה, להיות תמים ? מושלם ? הרי זה נשמע כמשימה בלתי אפשרית – איך אפשר !? והשאלה מתעצמת כאשר אנו מתבוננים אחורה על הצדיקים שהיו בדורות הקודמים – ונחנו מה ?

אלא עלינו להבין יסוד חשוב מאוד, אמנם אנחנו נחשבים "כנכים" רוחנית לעומת אותם צדיקים מדורות קודמים, ולכן ההשוואה אסורה. אלא עלינו להבין שני דברים:

[א] לילד נכה כל צעד קטן כולל בתוכו קושי רב שקשה לתארו...

[ב] כאשר אבא רואה את בנו "הנכה" פוסע פסיעה אחת קטנה, ליבו מוצף בשמחה על ההצלחה של בנו, כי האבא יודע כמה תעצמות נפש השקיע הבן "הנכה" על אותה פסיעה קטנה והיא מאוד מוערכת, הרבה יותר מריצה טבעית ומהירה של הבן הבריא.

כאשר שאל **רבי חיים ויטאל זצוק"ל** את **האריי הקדוש** מדוע דווקא הוא זכה ללמוד ולקבל ממנו את תורת הסוד, הלא היו גדולים ממנו. ענה לו **האריי הקדוש** על הפסוק, **נזן איש צדיק תמים יהיה בדרתיו**, שכל אחד נמדד בדורו שלו, ולא מול צדיקים בדורות אחרים.

כעת נוכל להבין שדווקא בדור זה, שהפיתויים והפריצות, החומריות והכוחניות בולטים בכל פינה, ובקלות אפשר ליפול לשם, דווקא כאן כל מעשה קטן, כל עצירה וחוסר התדרדרות, הוא כמו אותו הצעד של הילד "נכה", ואבא שבשמיים רואה ובהחלט יודע זאת.. לכן נפנה בתמימות לאבא שבשמיים, רצונך הוא רצוננו, אנא נטע בנו את הכוח לעשות זאת !

שבת שלום

לוקט ממדרשי חז"ל ומדרשות הרבנים שליט"א

עיר-ני גהלי

להצטרפות לרשימת תפוצה שבועית - nirgahali@gmail.com
כמו כן, ניתן להוריד את המאמר מהאתר - www.nir-g.022.co.il